

ကညီဒီကလုာ်တၢ်ထုၣ်ဖျးသုးမုၢ်ဒိၣ်
သုးမုၢ်ဒိၣ်ဝဲလိာ်ခိၣ်သ့ၣ် အလံာ်ဟ့ၣ်ယုၢ်လၢတၢ်မၤလၢကပီၤ
ကညီဒီကလုာ်တၢ်ဟံၤဆၢပွဲၤထီၣ်(၇၆)န့ၣ်အမုၢ်န့ၣ်
မုၢ်န့ၣ် - ၃၁/၁/၂၀၂၅။

ပပုၤကလုာ်ကညီဒီခဲလၢာ် ဒီးအဲၣ်ကလုာ်ပုၤဟံၤဆၢတၢ်ဖိခဲလၢာ်သ့ၣ်သုၤ - လီၤဆီဒုၣ်တၢ် တနံၤအံၤမုၢ်ဝဲကညီ ဒီကလုာ် တၢ်ဟံၤဆၢပွဲၤထီၣ်(၇၆)န့ၣ်အမုၢ်န့ၣ်လီၤ လၢကညီကလုာ်အတၢ်စံၣ်စိတစိအပူၤမုၢ်တၢ်အဆိကတၢ်တဘျီလၢ ကညီကလုာ်တဖၣ် ဟံၣ်ဖျိၣ်ထီၣ်အသးယူယူဖိးဖိးဒီးန့ၣ်လီၤဆူစုကဝဲတၢ်ဒုးဟံၤဆၢလၢ ကညီဒီကလုာ်ကထုၣ်ဖျးထီၣ်ဝဲလၢ တၢ်ဆိၣ်တံၢ်မၤန့ၣ်, ကအိၣ်ဒီးတၢ်သဘျ့, တၢ်ထဲသိးတုၤသိးဒီးတၢ်စံၣ်ညိၣ်ဟီၤသးခွဲးယာ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ လၢကညီဒီကလုာ် တၢ်ဟံၤဆၢပွဲၤထီၣ်(၇၆)န့ၣ် အမုၢ်န့ၣ်အံၤ ပဟံၤလၢဟံၤကပီၤကညီကလုာ်ခိၣ်န့ၣ်-သိၣ်ဒုၣ်ဒီး ပပုၤကလုာ်ထံဖိကီၢ်ဖိကမုၢ်ခဲလၢာ် လၢအဟ့ၣ်လီၤအသးသမူ, သွံၣ်ထံကပၤ, က့ၢ်ဂီၤ, ဂံၢ်ဘါ, ဒီးတၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်လၢပုၤကလုာ်ဒီး ထံကီၢ်အဂီၢ်လၢတၢ်ဂဲလိာ် ဒီတကတီၢ်ညါအပူၤန့ၣ်လီၤ တကတီၢ်ဃီဆၢဂုၤဆၢဝါဘၣ်ကညီကလုာ်ခိၣ်န့ၣ်သိၣ်ဒုၣ်, အဲၣ်ကလုာ်ပုၤဟံၤဆၢတၢ်ဖိဒီး ပပုၤ ကလုာ်ထံဖိကီၢ်ဖိခဲလၢာ်လၢကပွဲၤဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ မၤန့ၢ်အိၣ်ကဲဒီးပူၤဒုၣ်ပူၤဒါန့ၣ်လီၤ

လၢကညီကလုာ်အတၢ်စံၣ်စိတစိဒီတကတီၢ်န့ၣ် ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီးတၢ်ဆိၣ်တံၢ်မၤန့ၣ်, တၢ်မၤတရီၤတပါဒီးတၢ်မၤသံ မၤစိ အကလုာ်ကလုာ်လၢကလုာ်ခိၣ်စိသန့ဒီး ပုၤကလုာ်ခိၣ်စိသန့ဖိတဖၣ်အဃိန့ၣ်လီၤ ကညီတဖၣ် ဒ်သိးဒီးကအိၣ်မူဘၣ်ဝဲ ဒ်ပုၤတကလုာ်အဂီၢ်န့ၣ်မုၢ်လၢဝဲလၢကအိၣ်ဒီးအထံအကီၢ်လီၤလီၤဆီဆီ(ကီၢ်တကီၢ်) ဒီးကပၤဆၢတီခိၣ်ရိၣ်မဲသ့ၣ်ထီၣ်အဘျီ အတီၢ်ဒုၣ်ဝဲလၢတၢ်သဘျ့အပူၤန့ၣ်လီၤ လၢတၢ်မၤလၢပွဲၤက့ၤကညီဒီကလုာ်အတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိအဂီၢ် ကညီဖိတဖၣ်ကရၢကရီ ထီၣ်ဝဲ(ကညီဒီကလုာ်စၢဖျိၣ်ကရၢ)ဖဲ ၁၉၄၇ န့ၣ်, လၢဖျၢၤတြုၤအါရံၣ်(၅)သိန့ၣ်လီၤ တကတီၢ်ဃီဖဲ ၁၉၄၇ န့ၣ်လၢယူၤလံ(၁၆) သိန့ၣ် ကရၢကရီထီၣ်ကဒီး(ကညီဒီကလုာ်ဂၤသးကရၢ-KNDO)ကဘၣ်ဟံၤန့ၢ် ဒီတဒါက့ၤကညီဒီကလုာ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ အ တၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိန့ၣ် ကရၢတဖၣ်အံၤဆၢထၢၣ်ခၢၣ်စးဒီးတီခိၣ်ရိၣ်မဲဝဲကညီဒီကလုာ်လၢကဂဲလိာ်မၤလၢပွဲၤဝဲ ကညီဒီကလုာ် အ တၢ်မိၣ်န့ၢ်သးလီၤလၢထံရူၢ်ကီၢ်သးအကျဲဒီးတၢ်ဒီသဒါက့ၤကညီကလုာ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ

သန့က့ၤခိဖျိလၢ ပုၤဟံၤတၢ်ကီၢ်ပဒိၣ်တစိဘၣ်တစိန့ၣ်စူးကါဝဲ တၢ်ဒုးတၢ်ယၤတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးအကျဲဒီး ဒုးအိၣ်ထီၣ် ဝဲစုကဝဲတၢ်ဘၣ်ဂံၢ်ဂုၢ်အဃိ လၢခံကတၢ်လၢတၢ်ဒီတဒါက့ၤကညီကလုာ်အထံရူၢ်ကီၢ်သး အတၢ်အိၣ်ဆၢထၢၣ်ဂၢၢ်ကျၢၤ အဂီၢ်ဒီး လၢတၢ်ဒီတဒါက့ၤကမုၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိ ဒီးကညီဒီကလုာ်အတၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်အဂီၢ် စးထီၣ်ဖဲ ၁၉၄၉ န့ၣ် လၢယူၤအါရံၣ် (၃၁)သိန့ၣ် ကညီဒီကလုာ်စၢဖျိၣ်ကရၢအံၤ ဘၣ်ဖိၣ်ထီၣ်ဝဲစုကဝဲဒီးန့ၣ်လီၤဆူစုကဝဲတၢ်ဒုးဟံၤဆၢအတၢ်ဂဲလိာ်အပူၤဒ်အမုၢ် ကညီတၢ်ဟံၤဆၢတဖၣ်အသိး တုၤမုၢ်မတဆါတနံၤအံၤ အိၣ်ထီၣ်ဝဲအနံၣ်(၇၆)န့ၣ်လံန့ၣ်လီၤ

ခိဖျိစုကဝဲတၢ်ဒုး တၢ်ဟံၤဆၢ(၇၆)န့ၣ်အတီၢ်ပူၤ တၢ်ဘၣ်သံဘၣ်ပုၤ, တၢ်ဘၣ်က့ၤဘၣ်ကွဲၣ်ဒီးတၢ်ဟးဂုၢ်ဟးဂီၤတဖၣ်အိၣ်ဝဲ တဆံးတစ့ဘၣ်န့ၣ်လီၤ ခိဖျိလၢထံရူၢ်ကီၢ်သးကလံသိၣ်ဂီၤတဂၢၢ်တကျၢၤအဃိလၢတၢ်ကရၢကရီအဒွဲပူၤဒုၣ်လဲၣ် ထံရူၢ်ကီၢ် သး အတၢ်တူၢ်ခိၣ်ဟံၤသး အတၢ်အိၣ်ဆၢထၢၣ်, အတၢ်လဲၤကျဲအဖိခိၣ်တၢ်ထံၣ်တဒ်သိးလိာ်အသးအဃိ တၢ်ဟံၤဒုၣ်ဟံၤကမၢ် လိာ်သး, တၢ်လီၤမုၢ်လီၤဖး အိၣ်ထီၣ်တုၤဝဲလၢပပုၤကလုာ်ကဒဲကဒဲအသိးအကျဲန့ၣ်လီၤ အဃိပုၤမၤသကိးတၢ်တနီၤသ့ၣ်လီၤ ဘျံးသးလီၤတီၤဝဲဒီး အတၢ်စုၢ်တၢ်န့ၢ်လီၤစ့ကွဲၣ်လၢခိၣ်န့ၢ်အတၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲအဖိခိၣ် ဟးသဒုၣ်ကွဲၣ်ကရၢမိၢ်ပုၤအိၣ်ဝဲစုၢ်ကိးန့ၣ်

လီ၊ ခီဖျိတၢ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအယီၤ ခိၣ်န့ၢ်သိၣ်ဒူတနီၤထုးဖးကွံာ်သးဒီးကရၢမိၢ်ပှၢ်အံၤဆီတလဲက့ၤအက့ၢ်အဂီၢ် ဆူကညီဖိၣ် စုကဝဲကရၢအကသိးန့ၣ်လီၤ။

ဘၣ်ဆၣ်သန့ၣ်ကုလၢတၢ်မၤလၢပွဲၤက့ၤ ကညီဒီးကလုာ်စၢဖျိၣ်ကရၢ ထံၣ်ဂ့ၢ်ကိၢ်သးတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိအဂီၢ် ကညီဒီးကလုာ် စၢဖျိၣ်ကရၢအိၣ်ဒီး ထံၣ်ဂ့ၢ်ကိၢ်သးတၢ်မၤကျဲၤ ကညီတၢ်ဟံၢ်ဆၢအခိၣ်တယၢ်အကျဲၤသန့ၣ်ခိၣ်န့ၢ်တီၢ်ခိၣ်ရိၣ်မဲတၢ်တဖၣ် ဟံၣ်လီၤ ယၢ်ဝဲ ထံၣ်ဂ့ၢ်ကိၢ်သးတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤ သးဂ့ၢ်ဝီတၢ်ဒုးတၢ်ယၢ်အတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတဖၣ်အသိး တကတီၢ်ဘၣ်တကတီၢ်အယီၤ ပထုးဖျိၣ် တဖျိၣ်က့ၤပကညီဖိၣ်စုကဝဲကရၢတဖၣ်န့ၢ်ထီၣ်က့ၤကယီၤကယီၤ ဒီးမၤသကိးတၢ်လၢတၢ်န့ၢ်ဟံၢ်လိာ်သးအပူၤ ခီဖျိလၢကညီ ရိၣ်ဖျိၣ်ယူဖိးကမံးတံာ်အတၢ်ဂ့ၢ်ကျဲၤစးထီၣ်ယူထီၣ်ဖိးဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ။ အလီၢ်အိၣ်သပှၢ်တၢ်လၢ ခါဆူညါတၢ်ဖိၣ်လိာ်စု မၤသ ကိးတၢ်ယူယူဖိးဖိးတမံၤယီၤ တၢ်ကလုာ်တခါယီၤအသိးန့ၣ်လီၤ။ ပမ့ၢ်ထံၣ်လီၤက့ၤပတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘါစၢ် အၢၣ်လီၤသကိးက့ၤပသး ဒီးခါထီၣ်က့ၤကဒီးပခိၣ်ဆူတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံာ်တၢ်ယူတၢ်ဖိး တၢ်န့ၢ်ဟံၢ်လိာ်သး တၢ်ဟံၣ်သးတမံၤယီၤ အဲၣ်တၢ်တီၢ်တၢ်လီၤ။ တၢ်စိ တၢ်ဆ့ၢ် ဟးဆွဲးတၢ်စံးတၢ်ကတိၢ်အတၢ်ကြၢးတဘၣ်လၢအကဲထီၣ်က့ၤတၢ်သ့ၣ်ဆါသးဆါ ဟံၣ်ဒုၣ်ဟံၣ်ကမၣ် ပဲအာပဲသီ လိာ် သး - တဲဆူးတဲဆါလိာ်သး ဒီးပကဟံၣ်ဖျိၣ်ထီၣ်က့ၤသးလၢတၢ်ထံၣ်တမံၤယီၤတၢ်ဟံၣ်သးတဖျိၣ်ယီၤအပူၤ အိၣ်ဒီးတၢ်ဝံသးစူ တၢ်ဆိၣ်လီၤသကိးပသးဒီး တၢ်သးစွံကတုၤပူၤန့ၣ် ပကဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ယူတၢ်ဖိးအချဲအသ့ၣ်ဒီးကတုၤဆူတၢ်မၤန့ၢ် အဖီတၢ် န့ၣ်လီၤ။

ဆၢကတီၢ်လၢအပူၤကွံာ်န့ၣ် ပှၢ်ဟံၢ်ဆၢထီၣ်ဒါပှၢ်ဟံၢ်တၢ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဒုၣ်ကလုာ်ဒုၣ်လၢအဂဲၤလိာ်တၢ်လၢအပူၤကလုာ် ကဒီး န့ၢ်ဘၣ်ဝဲတၢ်ထဲသိးတုၤသိးဒီးတၢ်စံၣ်ညိၣ်ဟၢလီၤသးခွဲးယၢ်ဂီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ။ မ့ၢ်မ့ၢ်ကတီၢ်ခဲအံၤ ပှၢ်ပယီၤဖိလၢတီၤပတီၢ်ခဲလၢာ် ဒ်အမ့ၢ်ကိၢ်ပဒိၣ်အခုအပူၤ ပှၢ်မၤတၢ်ဖိလၢကိၢ်ဒိဘၣ်ဒီးပှၢ်သ့ၣ်ဘိၣ်သးစၢ်တဖၣ် အမဲာ်ဖးထီၣ်ဝဲ ဒီးလၢခါဆူညါအဘျီအတီၢ် ဒီးအတၢ်အိၣ်မူကလဲထီၣ်လဲထီၣ်ဝဲအဂီၢ် ဂဲထၢၣ်ထီၣ်ဒါဝဲသးမိၢ်စိရိၤလၢထံၣ်ဂ့ၢ်ကိၢ်သးအကျဲဒီးသးဂ့ၢ်ဝီအကျဲန့ၣ်လီၤ။ လၢတၢ် န့ၣ်အယီၤ လၢတၢ်လီၢ်အါတီၤန့ၣ်ကရၢကရိထီၣ်ဝဲ ကမျၢၢ်တၢ်ဒိတဒါကရၢ(PDF) ဒီးလီၢ်ကဝီတၢ်ဒိတဒါကရၢ (Local PDF) တဖၣ်အက့ၢ်အဂီၢ်အကလုာ်ကလုာ် ဒီးန့ၣ်လီၤဝဲဆူတၢ်ဒုးဟံၢ်ဆၢအပူၤ လၢကမၤကတၢ်ကွံာ်သးမိၢ်စိရိၤသန့ၣ်ဒီးမိၢ်စိရိၤသန့ တဖၣ်လၢတၢ်ကသ့ၣ်ထီၣ်က့ၤ ဖဲၣ်ဒရၢၢ်ဒိၣ်မိၣ်ကရၢၣ်စံၣ် ကိၢ်စၢဖျိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ။

ကညီဒီးကလုာ်တၢ်ဟံၢ်ဆၢအတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိ မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်လီၤကွံာ်သးမိၢ်စိရိၤသန့ၣ်ဒီးကလုာ်ဒိၣ်စိသန့တဖၣ် ဒီးမ့ၢ်တၢ်သ့ၣ် ထီၣ်ဖဲၣ်ဒရဲၣ်ကိၢ်စၢဖျိၣ်တၢ်နီၢ် လၢအိၣ်ဒီးကလုာ်တၢ်ထဲသိးတုၤသိးဒီးတၢ်စံၣ်ညိၣ်ဟၢလီၤသးခွဲးယၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ။ တၢ်ပညိၣ် သ့ၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်တၢ်လၢဘၣ်ထွဲဒီးကညီဒီးတကလုာ်ဒီး ကညီတၢ်ကရၢကရိခဲလၢာ်အတၢ်ဘၣ်ဘျးဘၣ်ဖျိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ။ အါ န့ၣ်အန့ၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဘၣ်ထွဲလိာ်သးဒီးထံၣ်ကိၢ်ဒိတဘၣ်ဒီး ကလုာ်ဒုၣ်ထံၣ်ဖိကိၢ်ဖိခဲလၢာ် အတၢ်မ့ၢ်လၢကွၢ်စိဒီးတၢ်ဘၣ်ဘျး ဘၣ်ဖျိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ။ ဒ်ထံၣ်ဂ့ၢ်ကိၢ်သးတၢ်အိၣ်သးတၢ်ဆီတလဲအိၣ်ထီၣ်ဝဲအသိး ခုၣ်အဲၣ်ယျၢၣ်-ကညီဒီးကလုာ်စၢဖျိၣ်ကရၢ ဟံၣ် လီၤထံၣ်ဂ့ၢ်ကိၢ်သးတၢ်တိာ်ကူၣ်ကျဲၤ-ယုာ်ဒီးတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤတဖၣ် တကတီၢ်ဘၣ်တကတီၢ်, ဖိၣ်လိာ်စုမၤသကိးတၢ်ဒီး ကလုာ် ဒုၣ်တဖၣ်, ထံၣ်ဂ့ၢ်ကိၢ်သးပုၣ်တံာ်တဖၣ်, ကညီကလုာ်ထံၣ်ဖိကိၢ်ဖိကမျၢၢ်တဖၣ်ဒီးဂဲၤလိာ်ဝဲဒုၣ်လၢ တၢ်မၤကတၢ်ကွံာ်ဝဲ ကလုာ် ဒိၣ်စိသန့ၣ်ဒီးကယဲာ်မိၢ်စိရိၤသန့တဖၣ်ခဲလၢာ်န့ၣ်လီၤ။

တကတီၢ်ယီၤ ဒ်တၢ်တိာ်ကူၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်ဒီးတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤတဖၣ် ကလၢထီၣ်ပွဲၤထီၣ်ဝဲအဂီၢ်အလီၢ်အိၣ်သပှၢ်ပှၢ်လၢ ကညီ ဒီးကလုာ်တၢ်ထျးသးမ့ၢ်ဒိၣ် (KNLA) ဒီးကညီဒီးကလုာ်ဂၢၤသးကရၢ(KNDO)အသးတဖၣ်, ကညီဖိၣ်စုကဝဲကရၢတဖၣ် ကဖိၣ်လိာ်စုမၤသကိးတၢ်ဒီးကညီကမျၢၢ်ထံၣ်ဖိကိၢ်ဖိ ကအိၣ်ဆၢထၢၣ်သယဲာ်ယုာ်ဒီး ခုၣ်အဲၣ်ယျၢၣ်-ကညီဒီးကလုာ်စၢဖျိၣ်ကရၢ လၢတၢ်မၤလၢပွဲၤက့ၤကညီဖိတဖၣ်အထံၣ်ဂ့ၢ်ကိၢ်သးတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ။ လၢတၢ်န့ၣ်အယီၤ ပကအၢၣ်လီၤဆၢတဲာ်လီၤ သး ဖိၣ်လိာ်သကိးစုဒူဒူယူယူတုၤတၢ်မၤန့ၢ်တစု န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဂ့ၢ်ဘါဆိၣ်ထွဲဒီးဆၢဂုၤဆၢဝါဘၣ် ခိၣ်န့ၢ်သိၣ်ဒူ ထံၣ်ဖိကိၢ်ဖိ ကမျၢၢ်ခဲလၢာ်လၢ ကညီတၢ်ဟံၢ်ဆၢပွဲၤထီၣ်(၇၆)နံၣ်အမ့ၢ်န့ၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ။
